

Aelius Galenus

Aelius Galenus (129 – 200/219 e.n.), însemnând calm sau senin, a fost cea mai importantă personalitate medicală a Romei antice, al doilea mare medic al antichității, după Hippocrate.

Si-a început cariera de medic și anatomist ca și chirurg al gladiatorilor.

Conceptia sa filozofica era idealista, teologica, finalista (totul are un scop).

Considera existenta unei forte supranaturale (divine) care prestabileste destinul omului.

A redactat o “anatomie completa a corpului uman”, ce cuprinde cunostinte de anatomie preluate de la Herofil, cat și propriile observatii obtinute prin disectii ale animalelor, elementele anatomice animale extrapolandu-le la om.

A fost un sustinator al teoriei miasmelor ca sursa a infectiilor.

Are meritul de a fi facut o remarcabila sinteza a doctrinelor filozofice legate de medicina, combinand umoralismul hipocratic cu solidismul Scolii Medicilor ca fenomene declansatoare ale bolilor.

Admirator al lui Hippocrate, a fost adeptul diagnosticarii prin observatie rationala a bolnavului.

A stabilit semnificatia sectiunilor medulare la diverse niveluri ale coloanei vertebrale, urmata de perturbari ale nervilor motori si ale sensibilitatii, precum și faptul ca sectionarea maduvei la nivelul vertebrelor I și II cervicale provoaca moartea.

A fost ultimul mare medic al antichității, preocupat de problema circulatiei sangelui, și care a studiat experimental functiile cordului.

A subliniat legatura dintre anatomofiziologie și medicina practica, afirmand ca o buna activitate diagnostica și terapeutica nu poate fi conceputa fara cunoasterea structurii organelor.

Urmand ideile patologiei hipocratice, Galen:

a stabilit diferenta dintre pneumopatii și afectiunile pleurale

a definit icterul drept un simptom și nu ca o boala

a descris boli ale nutritiei (diabet), boli ale sistemului nervos (psihoze, paralizii, epilepsie)

s-a preocupat foarte putin de bolile chirurgicale și afectiunile ginecologice

S-a preocupat și de cazurile de simulare a bolilor, publicand o lucrare cu aceasta tema.

In ceea ce priveste terapia, Galenus a fost adeptul conceptiei hipocratice conform careia medicul vine in ajutorul naturii in vindecarea pacientilor.

Tratamentul este stabilit in functie de factorii individuali și de constitutia bolnavului.

A facut deosebirea intre masurile de preventie și masurile curative in cazul bolii instalate.

Urmand invataturile hipocratice, a considerat necesara tratarea simptomatica și nu a afectiunii cauzale.

Pentru prima data in istorie, Galenus a propus și aplicat diverse tratamente fizice (gimnastica recuperatorie, ergoterapia).

Farmacologia teoretică a cuprins o mare varietate de substanțe sintetizate din plante: opiacee (calmante, anestezice) ceaiuri, medicație placebo – Galenus înțelegând rolul jucat de sugestie în tratamentul anumitor pacienți

Utilizarea pentru îndepărtarea din organism a substanțelor nocive și reechilibrarea umorilor cu ajutorul flebotomiei, purgatiei, substanțelor emetice.

Galenus a fost adeptul teoriei *contraria contrariis curandum est* – tratamentul prin medicamente cu acțiune opusă simptomelor.

Galen reprezintă una dintre cele mai importante personalități ale gândirii medicale din antichitate.

Sinteza gândirii și a cunoștințelor sale medicale a influențat actul medical timp de aproape 1500 de ani.

Oribasius (325 - 403)

A fost autorul a trei lucrări importante: Sinagoge medicale Synopsis Euporista

Sinagoge medicale – este o enciclopedie medicală în 70 de volume ce cuprinde o compilație a autorilor antichității, sintetizând operele medicale de la Hippocrate la Galen.

Synopsis – tratat în 3 volume, 9 părți: critic – discută, ierarhizează și completează cu experiența clinică propriu textele medicale vechi; sintetic – sistematizarea și rezumarea cunoștințelor medicale din epocă; didactic – primul manual pentru studenți (scris pentru fiul său Eustatiu) – utilizat până în sec. XVII

Euporista – prima lucrare de popularizare medicală, echivalentă cu educația pentru sănătate (până atunci, arta medicală era exclusivistă, rezervată doar preoților-medicilor).

Antilos (sec. IV)

a scris tratate de chirurgie, farmacologie, balneologie;

a descris anevrismele arteriale, cauzele și tehnicile operatorii pentru tratamentul lor (tehnică utilizată până în sec. XIX).

Aetius din Amida (502 - 575)

a scris Tetrabiblon (4 volume), compilație hipocratico-galenică, cu elemente de misticism creștin;

a identificat trei tipuri de viermi intestinali și tratamentul lor specific

a descris difteria, precum și o nouă metodă de traheotomie

a introdus rugăciunea ca remediu în tratamentul bolnavilor

Alexandru din Tralles (525 - 605)

considerat cel mai mare medic de la Galen și până în Renaștere

adept al gândirii hipocratice și galenice, credea în teoria celor 4 umori

principala lui operă o constituie cele “Douăsprezece cărți de medicină”

aduc o serie de noutăți medicale, prin descrierea limpede a observațiilor clinice

în examenul clinic al pacienților utiliza inspecția, palparea și percuția

Pavel din Egina (sec. VII)

ultimul dintre marii medici bizantini a studiat și a practicat medicina în Alexandria, unde a rămas și după cucerirea arabă

a fost un chirurg foarte talentat

a scris numeroase lucrări medicale

s-a păstrat doar Enciclopedia medicală (7 volume)

a descris tehnici operatorii noi pentru traheotomie, hemoroizi, varice, fisuri anale, hernie

a utilizat pentru prima dată denumirea de cancer pentru neoplasmul mamar, pentru care propune mastectomia.

Avicenna (Abu Ali Al Hussein Ibn Sina) (980 - 1037),

supranumit Printul Medicinii

A avut preocupari in varii domenii (poezie, muzica, matematica, teologie, astronomie, geografie, logica)

A elaborat peste 100 de lucrari de medicina

Canonul stiintei medicale – sinteza medicala a propriei experiente clinice, in 5 parti:

Probleme generale – anatomie, fiziologie, dietetica, igiena, etica.

Medicamente simple – peste 700 de remedii (vegetale, minerale, animale), clasificate in functie de modul de actiune.

Boli interne – prezentate in ordine topografica (cap - picioare), specificand simptomele, semnele clinice, cauzele, notiuni de fiziopatologie si anatomopatologie, diagnosticul, prognosticul si tratamentul.

Boli externe – boli chirurgicale, febre si boli eruptive.

Medicamente compuse – numeroase retete grupate in functie de boli.

Tratat de baza in invatamantul medical, utilizat pana in sec. XVIII.

Poemul Medicinii – alcatuit dintr-o parte teoretica si alta practica – o sinteza in versuri a Canonului Medicinii

Contributiile lui Avicenna la dezvoltarea medicinii:

a descris corect din punct de vedere clinic mai multe afectiuni (ulcerul gastric, stenoza pilorica, boli infectioase, parazitare)

a facut diagnosticul diferential intre paralizia faciala centrala si periferica

a recomandat fierberea apei ca masura profilactica

a intuit actiunea antiseptica a alcoolului (spalatul ranilor cu vin)

Abulcasis (Abu al-Qasim al-Zahrawi) (936 - 1013)

Este considerat parintele chirurgiei moderne, a practicat chirurgia la Cordoba, a redactat o enciclopedie in 30 de volume, cu informatii medicale si chirurgicale - prima lucrare ilustrata de chirurgie (peste 200 de desene reprezentand instrumente chirurgicale si organele operate).

A contribuit la dezvoltarea chirurgiei: prima descriere a sarcinii extrauterine; realizarea si folosirea forcepsului; inventia a numeroase instrumente chirurgicale; utilizarea, pentru prima data, a catgut-ului in sutura chirurgicala; dezvoltarea de noi tehnici operatorii (in operatii de tiroida, cancer de san)

Marcello Malpighi

In lucrarea sa din 1661, descrie capilarele si globulele rosii si albe care circula prin aceste vase.

Pune bazele anatomiei microscopice – histologia descriptiva si comparata, prin publicarea studiilor sale efectuate cu ajutorul microscopului prin care a incercat explicarea dezvoltarii plantelor si animalelor.

A descris structura pielii, a ficatului, a rinichiului, a alveolelor pulmonare, a splinei.

Franciscus Sylvius (1614 - 1672)

profesor de anatomie preocupat mai ales de anatomia creierului

A introdus lectiile clinice (la patul bolnavului)

A studiat din punct de vedere chimic: saliva, sucul pancreatic, bila

A recomandat autopsia pentru controlul diagnosticului – a identificat tuberculoza ganglionara

Utiliza medicamente alcaline sau acide, in functie de dezechilibrul constatat.

Regnier de Graaf (1641-1673)

profesor de anatomie

A fost preocupat de studiul aparatului genital feminin

Descrie ovulatia, functiile trompei uterine, uterul, foliculul ovarian

Sustine teoria lui Harvey privind dezvoltarea vietii din ou.